

Strona główna>Wszczęcie postępowania sądowego>Gdzie i jak>Prawo którego kraju zostanie zastosowane?

Prawo którego kraju zostanie zastosowane?

Chorwacja

1 Źródła obowiązujących przepisów

1.1 Przepisy krajowe

W Republice Chorwacji prawo prywatne międzynarodowe i procesowe jest skodyfikowane głównie w ustawie o prawie prywatnym międzynarodowym (Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima), Dziennik Urzędowy Republiki Chorwacji (Narodne Novine –NN) nr 53/91.

1.2 Wielostronne konwencje międzynarodowe

Konwencja haska z 1954 r. dotycząca procedury cywilnej

Konwencja haska z 1961 r. dotycząca kolizji praw w przedmiocie formy rozporządzeń testamentowych

Konwencja haska z 1971 r. o prawie właściwym dla wypadków drogowych

Konwencja haska z 1973 r. w sprawie prawa właściwego dla odpowiedzialności za produkty wadliwe

1.3 Główne konwencje dwustronne

Na podstawie notyfikacji o sukcesji Republika Chorwacji stała się stroną wielu dwustronnych umów międzynarodowych, takich jak umowy o pomocy prawnej, konwencje konsularne oraz umowy o handlu i żegludze. Z niektórymi państwami zawarto umowy o pomocy prawnej, które zawierają również przepisy dotyczące rozstrzygnięcia kolizji przepisów prawnych. Są to:

umowa o obrocie prawnym z Austrią z 1954 r., zawarta w Wiedniu dnia 16 grudnia 1954 r.;

umowa o współpracy prawnej z Bułgarią z 1956 r., zawarta w Sofii dnia 23 marca 1956 r.;

umowa z Republiką Czeską o regulacji stosunków prawnych w sprawach rodzinnych, cywilnych i karnych, zawarta w Belgradzie dnia 20 stycznia 1964 r.;

umowa o wzajemnych stosunkach prawnych z Grecją z 1959 r., zawarta w Atenach dnia 18 czerwca 1959 r.;

umowa o obrocie prawnym z Węgrami z 1968 r.

2 Wdrożenie norm kolizyjnych

2.1 Czy istnieje obowiązek stosowania przez sąd norm kolizyjnych z urzędu?

W odniesieniu do sytuacji prawnych z elementem obcym sądy stosują prawo prywatne międzynarodowe z wykorzystaniem trzech metod, tj.: norm kolizyjnych, przepisów wymuszających swoje zastosowanie oraz przepisów szczególnych prawa materialnego.

2.2 Odesłanie

W chorwackim prawie prywatnym międzynarodowym art. 6 ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym stanowi, że jeżeli zgodnie z przepisami tej ustawy należy zastosować prawo państwa trzeciego, uwzględnia się normy kolizyjne tego państwa wskazujące prawo właściwe.

Jeżeli przepisy państwa trzeciego wskazujące prawo właściwe odsyłają do prawa Republiki Chorwacji, zastosowanie ma prawo Republiki Chorwacji, bez uwzględnienia przepisów wskazujących inne prawo właściwe.

2.3 Zmiana łącznika

Co do zasady ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym nie reguluje tej kwestii, ale zawiera pewne przepisy szczególne regulujące tego rodzaju przypadki (na przykład art. 35 akapit pierwszy stanowi, że prawem regulującym rozwód jest prawo państwa, którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania rozwodowego, a art. 45 akapit pierwszy stanowi, że skutki przysposobienia ocenia się zgodnie z prawem państwa, którego obywatelami są przysposabiający i przysposobiony w chwili przysposobienia).

Zasadniczo każdą poszczególną sprawę należy oceniać na podstawie tego, czy dana sytuacja prawna została rozstrzygnięta, ma charakter trwały czy też podlega zmianom. Jeżeli norma kolizyjna reguluje sytuację o charakterze trwałym, powstanie tej sytuacji pod względem prawnym podlega prawu właściwemu obowiązującemu w chwili powstania, a w przypadku zmiany statutu, skutki tego rodzaju sytuacji prawnej ocenia się zgodnie z nowym prawem od chwili, w której prawo to się stosuje.

W odniesieniu do prawa własności i innych praw rzeczowych, które ocenia się według prawa państwa, w którym znajduje się ich przedmiot, obowiązująca zasada stanowi, że prawo własności nabyte zgodnie z dawnym statutem wciąż istnieje, mimo że nie zostało nabyte zgodnie z nowym statutem. Jeżeli jednak – z uwagi na brak przeniesienia własności (*modus*) – ruchomość nie została nabyta zgodnie z wcześniejszym prawem, nabycie takie następuje w chwili przeniesienia ruchomości na obszar państwa, w którym nie jest wymagany określony *modus*.

2.4 Wyjątki od normalnego stosowania norm kolizyjnych

a) Porządek publiczny

Art. 4 ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym stanowi, że nie stosuje się prawa państwa trzeciego, jeżeli jego zastosowanie byłoby sprzeczne z podstawowymi zasadami organizacji państwa ustanowionymi w konstytucji Republiki Chorwacji.

Oprócz art. 4, który należy interpretować jako środek ochrony praw podstawowych, wolności i praw człowieka oraz praw obywatelskich, porządek publiczny obejmuje również rozwiązania zawarte w Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r.

Porządek publiczny nie stanowi wyłącznie środka ochrony prawa krajowego przed przepisami obcego prawa materialnego. Uzasadnienie powołania się na ochronę krajowego porządku publicznego jest uzależnione między innymi od tego, czy rozpatrywany spór jest ściśle związany z terytorium krajowym i z prawem krajowym, tj. z prawem państwa sądu orzekającego, a tego rodzaju związek istnieje, jeżeli zastosowanie prawa obcego wywarłoby bardziej trwałe skutki w odniesieniu do terytorium krajowego.

b) Przepisy wymuszające swoje zastosowanie

Czasami sytuacje posiadające międzynarodowy wymiar podlegają przepisom szczególnym prawa państwa sądu orzekającego, określanym najczęściej mianem przepisów wymuszających swoje zastosowanie. Tego rodzaju przepisy zawarte są w tym samym akcie prawnym co normy kolizyjne, a sporadycznie również w innych aktach prawnych.

2.5 Stwierdzenie prawa obcego

Sąd lub inny właściwy organ musi z urzędu ustalić treść prawa obcego zgodnie z art. 13 akapit pierwszy ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym. Art. 13 akapit drugi oraz art. 13 akapit trzeci ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym stanowią, że sąd lub właściwy organ może zwrócić się o udzielenie informacji dotyczących prawa obcego do Ministerstwa Sprawiedliwości Republiki Chorwacji. Strony postępowania mogą również jednak złożyć oświadczenie publiczne dotyczące treści prawa obcego.

3 Normy kolizyjne

3.1 Zobowiązania umowne i akty prawne

Źródłem norm kolizyjnych jest ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym.

Art. 19 ustawy o prawie prywatnym międzynarodowym stanowi, że prawem regulującym umowę jest prawo wybrane przez umawiające się strony, chyba że wspomniana ustawa lub umowa międzynarodowa stanowi inaczej.

Art. 20 stanowi, że jeżeli nie wybrano żadnego prawa właściwego, a okoliczności szczególne danej sprawy nie wskazują na konieczność zastosowania innego prawa, prawem, które należy zastosować, jest:

- 1) w odniesieniu do sprzedaży ruchomości – prawo miejsca, w którym sprzedawca miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 2) w odniesieniu do zamówienia na roboty budowlane lub zamówienia dotyczącego nieruchomości – prawo miejsca, w którym osoba zobowiązana do wykonania prac lub wykonawca mieli miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 3) w odniesieniu do umowy agencyjnej – prawo miejsca, w którym agent miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 4) w odniesieniu do umowy pełnomocnictwa – prawo miejsca, w którym pełnomocnik miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 5) w odniesieniu do umowy komisji – prawo miejsca, w którym komisant miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 6) w odniesieniu do umowy spedycji – prawo miejsca, w którym spedytor miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 7) w odniesieniu do umowy najmu ruchomości – prawo miejsca, w którym wynajmujący miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 8) w odniesieniu do umowy pożyczki – prawo miejsca, w którym pożyczkodawca miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 9) w odniesieniu do umowy użytkowania – prawo miejsca, w którym oddający w użytkowanie miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 10) w odniesieniu do umowy przechowania – prawo miejsca, w którym przechowawca miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 11) w odniesieniu do umowy składu – prawo miejsca, w którym przedsiębiorca składowy miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 12) w odniesieniu do umowy przewozu – prawo miejsca, w którym przewoźnik miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 13) w odniesieniu do umowy ubezpieczenia – prawo miejsca, w którym ubezpieczyciel miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 14) w odniesieniu do umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych lub umowy o korzystanie z utworu – prawo miejsca, w którym autor miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 15) w odniesieniu do umowy darowizny – prawo miejsca, w którym darczyńca miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty;
- 16) w odniesieniu do transakcji giełdowych – prawo miejsca siedziby giełdy papierów wartościowych;
- 17) w odniesieniu do umowy samodzielnej gwarancji bankowej – prawo miejsca, w którym gwarant miał siedzibę w chwili zawarcia umowy;
- 18) w odniesieniu do umowy transferu technologii (licencji itd.) – prawo miejsca, w którym podmiot nabywający technologię miał siedzibę w chwili zawarcia umowy;
- 19) w odniesieniu do roszczeń majątkowych wynikających ze stosunku pracy – prawo miejsca, w którym umowa o pracę ma być lub była wykonywana;
- 20) w odniesieniu do innych umów – prawo miejsca, w którym oferent miał miejsce zamieszkania lub siedzibę w chwili przyjęcia oferty.

3.2 Zobowiązania pozaumowne

Przepisy dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych zawiera ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym, jak również umowy międzynarodowe (Konwencja haska z 1971 r. o prawie właściwym dla wypadków drogowych).

Ustawa o prawie prywatnym międzynarodowym zawiera przepisy dotyczące bezpodstawnego wzbogacenia, prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia (*negotiorum gestio*), zobowiązań pozaumownych niewynikających z odpowiedzialności deliktowej oraz odpowiedzialności deliktowej.

Prawem regulującym odpowiedzialność deliktową jest prawo miejsca, w którym dokonano danej czynności, lub prawo miejsca, w którym wystąpiły jej skutki, w zależności od tego, które z nich jest korzystniejsze dla poszkodowanego. Jeżeli zdarzenie skutkujące powstaniem odpowiedzialności za szkody nastąpiło na pokładzie statku na morzu pełnym lub w samolocie, za prawo miejsca, w którym zaistniały zdarzenia skutkujące powstaniem odpowiedzialności za szkody, uznaje się prawo państwa przynależności państwowej statku lub prawo państwa, w którym zarejestrowano samolot.

Prawem regulującym bezpodstawne wzbogacenie jest prawo właściwe dla stosunku prawnego, który powstał, którego powstania oczekiwano lub którego powstanie zakładano i który spowodował zaistnienie bezpodstawnego wzbogacenia. Prawem regulującym prowadzenie cudzych spraw bez zlecenia (*negotiorum gestio*) jest prawo miejsca, w którym działał gestor. Prawem regulującym zobowiązania wynikające z korzystania z rzeczy bez tytułu prawnego, jak również z innych zobowiązań pozaumownych, które nie wynikają z odpowiedzialności deliktowej, jest prawo miejsca, w którym wystąpiły okoliczności faktyczne skutkujące powstaniem zobowiązania.

3.3 Status osoby, aspekty odnoszące się do stanu cywilnego osoby (imię i nazwisko, miejsce zamieszkania, zdolność)

Prawem regulującym zdolność prawną i zdolność do czynności prawnych osoby fizycznej jest prawo państwa, którego osoba ta jest obywatelem.

Osoba fizyczna, która nie miałaby zdolności do czynności prawnych zgodnie z prawem państwa, którego jest obywatelem, ma zdolność do czynności prawnych, jeżeli tego rodzaju zdolność przysługuje jej zgodnie z prawem miejsca, w którym powstało zobowiązanie.

3.4 Ustanowienie więzi rodzicielskiej z dzieckiem, w tym przysposobienie

Prawem regulującym stosunki między rodzicami a dziećmi jest prawo państwa, którego są oni obywatelami.

Jeżeli rodzice i dzieci są obywatelami różnych państw, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym mają oni wspólne miejsce zamieszkania.

Jeżeli rodzice i dzieci są obywatelami różnych państw i nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie, prawem właściwym jest prawo Republiki Chorwacji, jeżeli dziecko lub którekolwiek z rodziców jest obywatelem Republiki Chorwacji.

Prawem regulującym uznanie, ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa jest prawo państwa, którego obywatelem w chwili narodzin dziecka była osoba, której dotyczy uznanie, ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa.

3.4.1 Przysposobienie

Prawem regulującym warunki przysposobienia i rozwiązania stosunku przysposobienia jest prawo państwa, którego obywatelami są przysposabiający i przysposobiony w chwili przysposobienia.

Jeżeli przysposabiający i przysposobiony są obywatelami różnych państw, prawem regulującym warunki przysposobienia i rozwiązania stosunku przysposobienia jest łącznie prawo obydwu państw, których są oni obywatelami.

Jeżeli małżonkowie wspólnie dokonują przysposobienia, prawem regulującym warunki przysposobienia i rozwiązania stosunku przysposobienia, oprócz prawa państwa, którego obywatelem jest przysposobiony, jest prawo państw, których obywatelem jest każde z rodziców.

Prawem regulującym wymogi formalne dotyczące przysposobienia jest prawo miejsca dokonywania przysposobienia.

Prawem regulującym skutki przysposobienia jest prawo państwa, którego obywatelami są przysposabiający i przysposobiony w chwili przysposobienia.

Jeżeli przysposabiający i przysposobiony są obywatelami różnych państw, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym mają oni wspólne miejsce zamieszkania.

Jeżeli przysposabiający i przysposobiony są obywatelami różnych państw i nie mają miejsca zamieszkania w tym samym państwie, prawem właściwym jest prawo Republiki Chorwacji, jeżeli którakolwiek z tych osób jest obywatelem Republiki Chorwacji.

Jeżeli ani przysposabiający, ani przysposobiony nie są obywatelami Republiki Chorwacji, prawem właściwym jest prawo państwa, którego obywatelem jest przysposobiony.

3.5 Związek małżeński, pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci, związki partnerskie, rozwód, separacja sądowa, obowiązki alimentacyjne

3.5.1 Związek małżeński

Prawem regulującym przesłanki zawarcia małżeństwa w odniesieniu do każdej osoby jest prawo państwa, którego obywatelem jest dana osoba w chwili zawarcia małżeństwa.

Nawet jeżeli przesłanki zawarcia małżeństwa są spełnione zgodnie z prawem państwa, którego obywatelem jest osoba zamierzająca wstąpić w związek małżeński przed właściwym organem Republiki Chorwacji, zawarcie małżeństwa nie będzie dopuszczalne, jeżeli zgodnie z prawem Republiki Chorwacji występuje przeszkoda w odniesieniu do tej osoby, która polega na pozostawaniu w uprzednio zawartym małżeństwie, pokrewieństwie i powinowactwie, chorobie psychicznej lub niedorozwoju umysłowym.

Prawem regulującym wymóg formalny dotyczący zawarcia małżeństwa jest prawo miejsca jego zawarcia.

Prawem regulującym nieważność małżeństwa (ustalenie nieistnienia i unieważnienie małżeństwa) jest prawo, zgodnie z którym zawarto dane małżeństwo.

Prawem regulującym rozwód jest prawo państwa, którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania. Prawem właściwym jest łącznie prawo państw, których obywatelem jest każde z małżonków.

3.5.2 Pary, które nie zawarły związku małżeńskiego/konkubenci i związki partnerskie

Prawem regulującym stosunki majątkowe osób, które pozostają w konkubinacie, nie zawarwszy żadnej formy związku małżeńskiego, jest prawo państwa, którego są one obywatelami.

Jeżeli osoby te nie mają tego samego obywatelstwa, zastosowanie ma prawo państwa, w którym znajduje się ich wspólne miejsce zamieszkania.

3.5.3 Rozwód i separacja sądowa

Prawem regulującym rozwód jest prawo państwa, którego obywatelami są oboje małżonkowie w chwili wszczęcia postępowania. Prawem właściwym jest łącznie prawo państw, których obywatelem jest każde z małżonków.

3.5.4 Obowiązki alimentacyjne

Prawem regulującym obowiązek alimentacyjny między krewnymi innymi niż rodzice i dzieci lub obowiązek alimentacyjny wobec powinowatych jest prawo państwa, którego obywatelem jest osoba, na której ciąży obowiązek alimentacyjny.

3.6 Małżeńskie ustroje majątkowe

Prawem regulującym stosunki osobiste między małżonkami oraz ustawowy małżeński ustrój majątkowy małżonków jest prawo państwa, którego są oni obywatelami.

Jeżeli małżonkowie są obywatelami różnych państw, prawem właściwym jest prawo państwa, w którym mają oni miejsce zamieszkania. Jeżeli małżonkowie nie mają wspólnego obywatelstwa ani miejsca zamieszkania w tym samym państwie, prawem właściwym jest prawo ich ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania.

Jeżeli prawa właściwego nie można ustalić w powyższy sposób, prawem właściwym jest prawo Republiki Chorwacji. Prawem regulującym umowę małżeńską majątkową jest prawo, które regulowało stosunki osobiste oraz ustawowy małżeński ustrój majątkowy w chwili zawarcia małżeństwa.

Jeżeli prawo ustalone w ten sposób stanowi, że małżonkowie mogą wybrać prawo regulujące ich umowę małżeńską majątkową, prawem właściwym jest prawo, które wybiorą.

3.7 Testamenty i dziedziczenie

Prawem regulującym dziedziczenie jest prawo państwa, którego spadkodawca był obywatelem w chwili śmierci.

Prawem regulującym zdolność do sporządzenia testamentu jest prawo państwa, którego obywatelem jest spadkodawca w chwili sporządzenia testamentu.

Testament ma moc prawną pod względem formalnym, jeżeli jest ważny zgodnie z:

- 1) prawem miejsca sporządzenia testamentu;
- 2) prawem państwa, którego spadkodawca był obywatelem w chwili sporządzenia testamentu albo w chwili śmierci;
- 3) prawem miejsca zamieszkania spadkodawcy w chwili sporządzenia testamentu albo w chwili śmierci;
- 4) prawem miejsca pobytu spadkodawcy w chwili sporządzenia testamentu albo w chwili śmierci;
- 5) prawem Republiki Chorwacji;
- 6) w odniesieniu do nieruchomości – również z prawem miejsca położenia nieruchomości.

3.8 Nieruchomości

Prawem regulującym umowy dotyczące nieruchomości jest wyłącznie prawo państwa, w którym położona jest dana nieruchomość.

3.9 Niewypłacalność

W art. 303 ustawy o prawie upadłościowym ustanawia się zasadę, zgodnie z którą prawo państwa, w którym wszczęto postępowanie upadłościowe, reguluje skutki prawne wszczęcia takiego postępowania.

Ostatnia aktualizacja: 12/11/2018

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.